ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JULIANE KOKOTT
της 28ης Ιανουαρίου 2010[1]

I — Εισαγωγή

1. Η παρούσα αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε το Hoge Raad der Nederlanden αφορά τη σχέση μεταξύ του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις[2], αφενός, και της Συμβάσεως περί του συμβολαίου για τη διεθνή οδική μεταφορά εμπορευμάτων, που υπεγράφη στη Γενεύη στις 19 Μαΐου 1956 (CMR)[3] αφετέρου.

2. Κατά το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001, επιτρέπεται υπό ορισμένους όρους η περαιτέρω εφαρμογή συμβάσεων, στις οποίες τα κράτη μέλη είναι μέρη και οι οποίες, σε ειδικά θέματα, ρυθμίζουν τη δικαιοδοσία, αναγνώριση ή εκτέλεση αποφάσεων. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί η σχέση μεταξύ ορισμένων κανόνων της CMR αφενός και του κανονισμού αφετέρου. Συναφώς ερωτάται εάν το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να προβεί σε ερμηνεία της CMR και, συνεπώς σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, ποια είναι η έννοια των διατάξεων του άρθρου 31 της εν λόγω συμβάσεως που αφορούν την εκκρεμοδικία (lis pendens) και την εκτέλεση αλλοδαπών αποφάσεων.

II — Νομικό πλαίσιο[4]

A — *CMR*

3. Η σύμβαση CMR αφορά ειδικά τα συμβόλαια διεθνούς οδικής μεταφοράς εμπορευμάτων και περιέχει διατάξεις ουσιαστικής και δικονομικής φύσεως. Ήδη υπό το καθεστώς

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

2 — ΕΕ L 12, σ. 1, όπως εν προκειμένω ίσχυε μετά την τροποποίησή του από τον κανονισμό (ΕΚ) 1791/2006 του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2006 (ΕΕ L 363, σ. 1).

3 — Αυθεντικές γλώσσες της CMR είναι η αγγλική και η γαλλική (όπως δημοσιεύτηκαν στο *Recueil des traités des Nations unies* 1961, 5742, σ. 190). Η επίσημη συντομογραφία «CMR» προέρχεται από τον γαλλικό τίτλο της Συμβάσεως («**C**onvention relative au contrat de transport international de **M**archandises par **R**oute»).

4 — Επειδή η Συνθήκη ΕΚ έχει αντικατασταθεί από 1ης Δεκεμβρίου 2009, ημερομηνία θέσης σε ισχύ της Συμβάσεως της Λισσαβόνας, από τη ΣΕΕ και τη ΣΛΕΕ, στις παρούσες προτάσεις μου θα αναφέρομαι στις διατάξεις με βάση την αρίθμηση που έχουν στις ισχύουσες πλέον συνθήκες, εκτός αν εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ. Όπου παρατίθεται νομολογία του Δικαστηρίου αναφερόμενη στις προϊσχύσασες διατάξεις, θεωρώ ότι ισχύει και για τις νέες, εφόσον αυτές δεν έχουν υποστεί σημαντικές τροποποιήσεις. Τέλος, θα χρησιμοποιήσω τους όρους των νέων συνθηκών (και ιδίως τον όρο «Ένωση» αντί του όρου «Κοινότητα»).

της Συμβάσεως των Βρυξελλών του 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις[5], που προηγήθηκε του κανονισμού 44/2001, είχε αναγνωριστεί ως σύμβαση ρυθμίζουσα ειδικά θέματα υπό την έννοια της αντίστοιχης προς το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001 προηγουμένης διατάξεως[6]. Έχει επικυρωθεί εν τω μεταξύ από όλα τα κράτη μέλη.

4. Το άρθρο 31 της συμβάσεως CMR ορίζει τα ακόλουθα:

«(1) Επί δικαστικών ενεργειών επί μεταφοράς δυνάμει της παρούσης συμβάσεως ο ενάγων δύναται να εγείρη αγωγήν ενώπιον οιουδήποτε δικαστηρίου συμβαλλόμενης χώρας οριζομένου βάσει συμφωνίας μεταξύ των αντιδίκων και, επιπροσθέτως, ενώπιον των δικαστηρίων χώρας εις την επικράτειαν της οποίας

α) ο εναγόμενος διαμένει συνήθως ή έχει την έδραν των εργασιών του ή το υποκατάστημα ή πρακτορείον μέσω του οποίου εγένετο το συμβόλαιον της μεταφοράς

β) ευρίσκεται ο τόπος εις το οποίον παρελήφθησαν τα εμπορεύματα υπό του μεταφορέως ή ο ορισθείς τόπος διά την παράδοσιν,

και ενώπιον ουδενός ετέρου δικαστηρίου.

(2) Οσάκις εν σχέσει προς απαίτησιν περί ης η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου εκκρεμεί αγωγή ενώπιον δικαστηρίου αρμόδιου δυνάμει της εν λόγω παραγράφου, ή οσάκις εν σχέσει προς τοιαύτην απαίτησιν εξεδόθη απόφασις του εν λόγω δικαστηρίου ουδεμία νέα αγωγή θέλει εγερθή μεταξύ των ιδίων αντιδίκων εκ των αυτών αιτιών εκτός εάν η απόφασις του Δικαστηρίου ενώπιον του οποίου κατετέθη η πρώτη αγωγή δεν είναι εκτελεστή εις την χώραν εις την οποίαν εγείρονται αι νέαι δικαστικαί ενέργειαι.

(3) Οσάκις απόφασις εκδιδόμενη υπό δικαστηρίου συμβαλλομένης χώρας επί οιασδήποτε αγωγής ως η αναφερόμενη εν παραγράφω 1 του παρόντος άρθρου έχει καταστή εφαρμοστέα εις την εν λόγω χώραν, θα καθίσταται ωσαύτως εφαρμοστέα εις έκαστον των λοιπών συμβαλλομένων Κρατών, ευθύς ως αι απαιτούμεναι εις την περί ης πρόκειται χώραν διατυπώσεις εκπληρωθούν. Αι διατυπώσεις αυταί δεν θα επιτρέπουν την επανεξέτασιν της ουσίας της υποθέσεως.

(4) Αι διατάξεις της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου θα έχουν εφαρμογήν επί αποφάσεων ληφθεισών κατόπιν εκδικάσεως αποφάσεων ερήμην και συμβιβασμών βεβαιουμένων δια δικαστικής αποφάσεως, δεν θα έχουν εφαρμογήν όμως επί προσωρινών αποφάσεων ή επί (επιδικάσεων δια ζημίας πέραν των εξόδων εις βάρος) ενάγοντος ο οποίος ολικώς ή μερικώς δεν τυγχάνει ικανοποιήσεως επί της αγωγής του).

[…]»

5 — ΕΕ 1972, L 299, σ. 32. Ενοποιημένη απόδοση στην ΕΕ 1998, C 27, σ. 1.

6 — Βλ. παράθεση στην έκθεση του P. Jenard περί της Συμβάσεως για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1979, C 59, σ. 1, 60).

5. Το θέμα της αρμοδιότητας για την ερμηνεία της συμβάσεως CMR ρυθμίζεται από το άρθρο 47 ως εξής:

«Οιαδήποτε διαφωνία μεταξύ δύο ή περισσοτέρων Συμβαλλομένων σχετική με την ερμηνεία ή εφαρμογήν της παρούσης συμβάσεως την οποία οι συμβαλλόμενοι αδυνατούν να λύσουν δια διαπραγματεύσεων ή ετέρων μέσων δύναται, τη αιτήσει οιουδήποτε εκ των ενδιαφερομένων Μερών να παραπεμφθεί προς επίλυσιν εις το Διεθνές Δικαστήριον.»

Β — *Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*

6. Το άρθρο 351, παράγραφοι 1 και 2, ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 307 ΕΚ) ορίζει:

«Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνήφθησαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 1958 ή, για τα κράτη που προσχωρούν, πριν από την ημερομηνία της προσχώρησής τους, μεταξύ ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών αφενός, και ενός ή περισσοτέρων τρίτων χωρών, αφετέρου, δεν θίγονται από τις Συνθήκες.

Κατά το μέτρο που οι συμβάσεις αυτές δεν συμβιβάζονται με τις Συνθήκες, το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη προσφεύγουν σε όλα τα πρόσφορα μέσα, για να άρουν τα διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα. Εν ανάγκη, τα κράτη μέλη παρέχουν προς το σκοπό αυτό αμοιβαία συνδρομή και υιοθετούν, κατά περίπτωση, κοινή στάση.»

7. Η δέκατη έκτη, η δέκατη έβδομη και η εικοστή πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001 έχουν ως εξής:

«(16) Η αμοιβαία εμπιστοσύνη στην απονομή της δικαιοσύνης δικαιολογεί την αυτόματη αναγνώριση των αποφάσεων που εκδίδονται σε κράτος μέλος, χωρίς να απαιτείται καμία διαδικασία, εκτός σε περίπτωση αμφισβήτησης.

(17) Η προαναφερόμενη αμοιβαία εμπιστοσύνη απαιτεί αποτελεσματικότητα και ταχύτητα της διαδικασίας με την οποία κηρύσσεται εκτελεστή σε κράτος μέλος, απόφαση που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος. Για το σκοπό αυτό, μια απόφαση θα πρέπει να κηρύσσεται εκτελεστή κατά τρόπο οιονεί αυτόματο, μετά από απλό τυπικό έλεγχο των υποβαλλομένων εγγράφων, χωρίς να έχει το δικαστήριο τη δυνατότητα να προβάλει αυτεπαγγέλτως έναν από τους λόγους μη εκτελέσεως που προβλέπονται από τον ανά χείρας κανονισμό.

[…]

(25) Η τήρηση των διεθνών δεσμεύσεων που έχουν προσυπογράψει τα κράτη μέλη έχει ως συνέπεια ότι ο κανονισμός δεν θίγει τις συμβάσεις στις οποίες τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη και οι οποίες αφορούν ειδικά θέματα.»

8. Το άρθρο 27 του κανονισμού 44/2001 περιέχει τις ακόλουθες ρυθμίσεις για την περίπτωση της ταυτόχρονης έγερσης της ίδιας αξίωσης ενώπιον των δικαστηρίων διαφόρων κρατών μελών (lis pendens):

«(1) Αν έχουν ασκηθεί αγωγές με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία μεταξύ των ίδιων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διάφορων κρατών μελών, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που επελήφθη πρώτο, αναστέλλει αυτεπάγγελτα τη διαδικασία του μέχρις ότου διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

(2) Όταν διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί, οφείλει να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ του πρώτου δικαστηρίου.»

9. Το άρθρο 34 του κανονισμού 44/2001 προβλέπει τις περιπτώσεις στις οποίες είναι δυνατή η άρνηση αναγνωρίσεως αλλοδαπής αποφάσεως:

«Απόφαση δεν αναγνωρίζεται:

1. αν η αναγνώριση αντίκειται προφανώς στη δημόσια τάξη του κράτους αναγνωρίσεως

[…]

3. αν είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που έχει εκδοθεί μεταξύ των ιδίων διαδίκων στο κράτος αναγνωρίσεως·

[…]».

10. Περαιτέρω λόγοι άρνησης προβλέπονται στο άρθρο 35, παράγραφος 3, του κανονισμού 44/2001, το οποίο έχει ως ακολούθως:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων της πρώτης παραγράφου, δεν ερευνάται η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους προελεύσεως. Οι σχετικοί με τη διεθνή δικαιοδοσία κανόνες δεν αφορούν τη δημόσια τάξη υπό την έννοια του άρθρου 34, σημείο 1.»

11. Αν ασκήθηκε ένδικο μέσο κατά της αποφάσεως που εκδίδεται επί της αιτήσεως για την κήρυξη της εκτελεστότητας δυνάμει των άρθρων 43 και 44, τότε, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 45, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 εφαρμόζονται αντιστοίχως οι προαναφερθέντες λόγοι άρνησης της αναγνωρίσεως.

12. Η σχέση μεταξύ του κανονισμού 44/2001 και των συμβάσεων, στις οποίες τα κράτη μέλη είναι μέρη, ρυθμίζεται δυνάμει του άρθρου 71 ως εξής:

«1 Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τις συμβάσεις στις οποίες τα κράτη μέλη είναι μέρη και οι οποίες, σε ειδικά θέματα, ρυθμίζουν τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση ή την εκτέλεση αποφάσεων.

2 Προς εξασφάλιση της ομοιόμορφης ερμηνείας της, το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται με τον ακόλουθο τρόπο:

α) ο παρών κανονισμός δεν αποκλείει τη δυνατότητα ενός δικαστηρίου κράτους μέλους, που είναι μέρος συμβάσεως σχετικής με ειδικό θέμα, να θεμελιώσει τη διεθνή δικαιοδοσία του σε μια τέτοια σύμβαση […]

β) αποφάσεις που εκδίδονται από δικαστήριο κράτους μέλους κατά την άσκηση διεθνούς δικαιοδοσίας του βάσει συμβάσεως σχετικής με ειδικό θέμα αναγνωρίζονται και εκτελούνται στα άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

Αν μια σύμβαση σχετική με ειδικό θέμα και της οποίας μέρη είναι το κράτος μέλος προελεύσεως και το κράτος μέλος εκτελέσεως, καθορίζει τις προϋποθέσεις αναγνωρίσεως και εκτελέσεως αποφάσεων, εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις αυτές. Σε κάθε περίπτωση είναι δυνατή η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κανονισμού που αφορούν τη διαδικασία για την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων.»

III — Ιστορικό της διαφοράς και προδικαστικά ερωτήματα

13. Μεταξύ της Siemens Nederland N.V. (στο εξής: Siemens) και της TNT Express Nederland B.V. (στο εξής: TNT) συνήφθη τον Απρίλιο του 2001 σύμβαση οδικής μεταφοράς εμπορευμάτων αξίας 103 540 γερμανικών μάρκων (DEM) και βάρους 12 kg από το Zoetermeer των Κάτω Χωρών προς το Unterschleissheim της Γερμανίας. Τα εμπορεύματα δεν παραδόθηκαν στον τόπο προορισμού. Κατά την κρίση του Δικαστηρίου, στην εν λόγω σύμβαση μεταφοράς έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της CMR .

14. Στις 6 Μαΐου 2002, η TNT άσκησε αγωγή ενώπιον του Rechtbank Rotterdam, ζητώντας να αναγνωρισθεί ότι δεν ευθύνεται έναντι της AXA Versicherung AG (στο εξής: AXA), ασφαλιστή της Siemens, πέραν του προβλεπόμενου από το άρθρο 23 της CMR ανώτατου ποσού αποζημιώσεως (8,33 ειδικά τραβηχτικά δικαιώματα [με βάση την τρέχουσα ισοτιμία 8,98 EUR] ανά kg προϊόντος). Η αγωγή απορρίφθηκε με απόφαση της 4ης Μαΐου 2005. Η TNT άσκησε έφεση κατ' αυτής της αποφάσεως ενώπιον του Gerechtshof te 's-Gravenhage.

15. Στις 20 Αυγούστου 2004, η AXA άσκησε αγωγή κατά της TNT ενώπιον του Landgericht München I, επιδιώκοντας ανόρθωση της ζημίας που υπέστη η ασφαλισμένη συνεπεία της απώλειας των εμπορευμάτων.

16. Στην προαναφερθείσα δίκη, συναφώς, η TNT υπέβαλε ένσταση εκκρεμοδικίας δυνάμει διατάξεως του άρθρου 31, παράγραφος 2, της CMR. Ωστόσο, το Landgericht έκρινε ότι είναι το ίδιο αρμόδιο διότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του γερμανικού Bundesgerichtshof (BGH), η αρνητική αναγνωριστική αγωγή («negative Feststellungsklage») της TNT και η ήδη ασκηθείσα από την AXA καταψηφιστική αγωγή («Leistungsklage») δεν στηρίζονταν «επί των αυτών αιτιών» υπό την έννοια του άρθρου 31, παράγραφος 2, της CMR, με τις αποφάσεις του δε της 4ης Απριλίου 2006 και της 7ης Σεπτεμβρίου 2006 υποχρέωσε την TNT να καταβάλει αποζημίωση.

17. Στις 6 Μαρτίου 2007, η AXA ζήτησε από το Rechtbank Utrecht να κηρύξει εκτελεστές στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών τις εκδοθείσες από το Landgericht München I αποφάσεις. Το δικαστήριο, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, έκανε δεκτό το αίτημα στις 28 Μαρτίου 2007. Κατά της διατάξεως αυτής ασκήθηκε ένδικο μέσο κατ' άρθρο 43 του κανονισμού 44/2001, το οποίο όμως απορρίφθηκε.

18. Η TNT προσέφυγε στο Hoge Raad, ενώπιον του οποίου άσκησε αίτηση αναιρέσεως επικαλούμενη ως λόγο ότι το άρθρο 31 της CMR αγνοεί τη διάταξη του άρθρου 35, παράγραφος 3, του κανονισμού 44/2001, κατά την οποία απαγορεύεται η έρευνα της διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου της χώρας προελεύσεως. Κατά τον χρόνο της ασκήσεως της αιτήσεως αναιρέσεως, το Gerechtshof te 's-Gravenhage δεν είχε ακόμη αποφασίσει επί του ενδίκου μέσου που είχε ασκήσει η TNT κατά της αποφάσεως του Rechtbank Rotterdam, με την οποία είχε απορριφθεί η αρνητική αναγνωριστική αγωγή.

19. Ενόψει των παραπάνω, το Hoge Raad αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 71, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 44/2001 την έννοια

i) ότι η ειδική σύμβαση υπερισχύει της ρυθμίσεως του κανονισμού 44/2001 περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως μόνον όταν η ρύθμιση της ειδικής συμβάσεως σκοπεύει στην αποκλειστική της εφαρμογή, ή

ii) ότι στην περίπτωση ταυτόχρονης εφαρμογής των προϋποθέσεων αναγνωρίσεως και εκτελέσεως που προβλέπει μια ειδική σύμβαση και αυτών που προβλέπει ο κανονισμός 44/2001 πρέπει πάντοτε να έχουν εφαρμογή οι προϋποθέσεις της ειδικής συμβάσεως, ενώ αυτές του κανονισμού 44/2001 πρέπει να παραμένουν ανεφάρμοστες, μολονότι η ειδική σύμβαση ουδόλως αποβλέπει στην αποκλειστική της εφαρμογή έναντι άλλων διεθνών κανόνων που αφορούν την αναγνώριση και την εκτέλεση;

2) Είναι το Δικαστήριο αρμόδιο, προκειμένου να αποτρέπεται η έκδοση αποκλινουσών αποφάσεων στην περίπτωση της κατά το ερώτημα 1 παράλληλης εφαρμογής ρυθμίσεων, να προβαίνει — δεσμευτικώς για τα δικαστήρια των κρατών μελών— σε ερμηνεία της Συμβάσεως περί του συμβολαίου για τη διεθνή οδική μεταφορά εμπορευμάτων, που υπεγράφη στη Γενεύη στις 19 Μαΐου 1956 (CMR), καθόσον πρόκειται για το θέμα που ρυθμίζεται στο άρθρο 31 αυτής της συμβάσεως;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα και στο σκέλος (i) του πρώτου ερωτήματος, έχει η κατά το άρθρο 31, παράγραφοι 3 και 4, της CMR ρύθμιση περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως την έννοια ότι δεν αποβλέπει στην αποκλειστική της εφαρμογή και δεν εμποδίζει την εφαρμογή άλλων διεθνών κανόνων εκτελέσεως που καθιστούν δυνατή την αναγνώριση και την εκτέλεση, όπως του κανονισμού 44/2001;

Στην περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο απαντήσει καταφατικώς τόσο στο σκέλος (ii) του πρώτου ερωτήματος όσο και, επιπλέον, στο δεύτερο ερώτημα, το Hoge Raad, προκειμένου να κρίνει περαιτέρω την αίτηση αναιρέσεως, υποβάλλει και τα ακόλουθα τρία ερωτήματα:

4) Επιτρέπει το άρθρο 31, παράγραφοι 3 και 4, της CMR στο δικαστήριο του κράτους εκτελέσεως να ερευνά, στο πλαίσιο αιτήσεως για την κήρυξη εκτελεστότητας, αν το δικαστήριο του κράτους προελεύσεως είχε διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθεί της διαφοράς;

5) Έχει το άρθρο 71, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 την έννοια ότι, σε περίπτωση παράλληλης εφαρμογής της περί εκκρεμοδικίας ρυθμίσεως της συμβάσεως CMR και αυτής του κανονισμού 44/2001, η περί εκκρεμοδικίας ρύθμιση της συμβάσεως CMR υπερτερεί της περί εκκρεμοδικίας ρυθμίσεως του κανονισμού 44/2001;

6) Έχουν εν προκειμένω το προβληθέν στις Κάτω Χώρες αναγνωριστικό αίτημα και το προβληθέν στη Γερμανία αίτημα αποζημιώσεως "την ίδια αιτία" κατά την έννοια του άρθρου 31, παράγραφος 2, της CMR;»

20. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου, κατέθεσαν παρατηρήσεις η TNT, η Ολλανδική, η Τσεχική και η Γερμανική Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

IV — Νομική εκτίμηση

A — *Εισαγωγική παρατήρηση*

21. Σε περίπτωση ζημίας ή απώλειας προκαλούμενης κατά τη μεταφορά, αγωγή ενδέχεται να ασκήσουν αμφότερες οι πλευρές: τόσο εκείνος που δικαιούται να διαθέτει το προς μεταφορά αντικείμενο (δηλαδή ο αποστολέας ή ο παραλήπτης), ο οποίος δύναται να ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως, όσο και ο μεταφορέας, ο οποίος δικαιούται να ασκήσει αγωγή για να αναγνωριστεί ότι δεν ευθύνεται για τη ζημία ή ότι ευθύνεται για τη ζημία περιορισμένα, μέχρι ενός ανωτάτου ποσού (η αποκαλούμενη «αρνητική αναγνωριστική αγωγή»).

22. Σε τέτοιου είδους περιπτώσεις, οι ρυθμίσεις της CMR που ρυθμίζουν την αποζημίωση, ερμηνεύονται διαφορετικά από τα δικαστήρια των διαφόρων συμβαλλομένων κρατών. Το άρθρο 29 της CMR, που προβλέπει τον αποκλεισμό του περιορισμού της ευθύνης ανάλογα με τον βαθμό πταίσματος, ερμηνεύεται άλλοτε ευρύτερα και άλλοτε στενότερα [7]. Το γεγονός αυτό ενδέχεται να παρακινήσει τις πλευρές να προσφύγουν εσπευσμένα στα δικαστήρια, προκειμένου κάθε μία τους να προλάβει το δικαστήριο που υιοθετεί την ευνοϊκότερη γι' αυτήν ερμηνεία [8]. Το φαινόμενο αυτό έχει συχνά ως συνέπεια, να κινούνται παράλληλες δίκες ενώπιον των δικαστηρίων διαφορετικών κρατών.

23. Το άρθρο 31, παράγραφος 2, της CMR ορίζει ότι δεν μπορεί να εγερθεί νέα αγωγή όταν εκκρεμεί ήδη αγωγή «μεταξύ των ιδίων αντιδίκων εκ των αυτών αιτιών» [κανόνας περί εκκρεμοδικίας (*lis pendens)*]. Επειδή όμως ούτε ο εν λόγω κανόνας ερμηνεύεται

7 — Βλ. επισκόπηση σε Jesser-Huß, H., *Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch,* δεύτερη έκδοση, Μόναχο, 2009, άρθρο 29 της CMR, σημεία 8 έως 13.

8 — Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα του Hoge Raad der Nederlanden Strikwerda της 5ης Σεπτεμβρίου 2008 στην κύρια δίκη, σ. 4, σημείο 9, με περαιτέρω παραπομπές.

από τα δικαστήρια των συμβαλλομένων κρατών με τον ίδιο τρόπο [9], δεν μπορεί να αποκλειστεί τελικά η κίνηση παράλληλων δικών.

24. Τα δικαστήρια ορισμένων συμβαλλόμενων κρατών της CMR, μεταξύ αυτών και τα γερμανικά, προσδίδουν στον όρο «εκ των αυτών αιτιών» στενή έννοια. Κατά την άποψή τους, οι αναφερόμενες παραπάνω εκατέρωθεν αγωγές δεν εγείρονται «εκ των αυτών αιτιών», διότι με τη μία επιδιώκεται απλώς η (αρνητική) διαπίστωση, ενώ η άλλη έχει καταψηφιστικό αίτημα. Ωστόσο, επειδή, σύμφωνα με την ίδια πάντα άποψη, ο σκοπός της έννομης προστασίας που επιδιώκεται με την αναγνωριστική αγωγή υπερβαίνει το αντικείμενο της διαφοράς στην αναγνωριστική αγωγή, τα αντικείμενα των δύο διαφορών δεν είναι ταυτόσημα και συνεπώς η εκκρεμοδικία αρνητικής αγωγής δεν εμποδίζει την άσκηση καταψηφιστικής αγωγής [10].

25. Αντιστοίχως, το Landgericht München I έκρινε ότι είναι αρμόδιο να επιληφθεί της καταψηφιστικής αγωγής της AXA, παρότι ήδη εκκρεμούσε στις Κάτω Χώρες η αρνητική αγωγή της TNT.

26. Αντιθέτως, το Hoge Raad, όπως και τα δικαστήρια άλλων συμβαλλομένων κρατών [11], τάσσονται υπέρ της απόψεως ότι, σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 2, της CMR, ακόμη και η αρνητική αναγνωριστική αγωγή που ασκήθηκε πρώτη, προέχει έναντι της μεταγενέστερα ασκηθείσας καταψηφιστικής αγωγής. Εν προκειμένω, τα δικαστήρια παραπέμπουν μεταξύ άλλων στη νομολογία του Δικαστηρίου που αφορά τον κανόνα περί εκκρεμοδικίας του άρθρου 21 της Συμβάσεως των Βρυξελλών [12].

27. Πάντως, στην προκείμενη περίπτωση, η κύρια δίκη βρίσκεται ήδη σε προχωρημένο στάδιο. Το ζήτημα δεν είναι πλέον, αν το επιληφθέν δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφασίσει επί της καταψηφιστικής αγωγής παρά το γεγονός ότι ο αντίδικος είχε εγείρει προηγουμένως αρνητική αναγνωριστική αγωγή ενώπιον των δικαστηρίων άλλου συμβαλλόμενου μέρους, διότι το Landgericht München I έχει ήδη εκδώσει εκτελεστή απόφαση. Τα ολλανδικά δικαστήρια είναι τα μόνα αρμόδια να κρίνουν, αν η απόφαση αυτή αναγνωρίζεται και εκτελείται στη χώρα τους. Ένα από τα κεντρικά ζητήματα της παρούσας διαδικασίας είναι αν στο πλαίσιο αυτό επιτρέπεται ο έλεγχος της διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου προελεύσεως.

9 — Βλ. παραπομπές σε Haubold, J., CMR und europäisches Zivilverfahrensrecht — Klarstellungen zu internationaler Zuständigkeit und Rechtshängigkeit, *Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts — IPRax 2006*, 224, 227 και υποσημειώσεις 24-25.

10 — BGH, αποφάσεις της 20ής Νοεμβρίου 2003, I ZR 102/02 και I ZR 294/02, διατίθενται στη διεύθυνση www.bundesgerichtshof.de.

11 — Βλ., για παράδειγμα, απόφαση του αυστριακού Oberster Gerichtshof (OGH) της 17ης Φεβρουαρίου 2006 (10 Ob 147/05 y) και απόφαση του Court of Appeal of England and Wales (Ηνωμένο Βασίλειο) της 23ης Ιανουαρίου 2001, Andrea Merzario Ltd. v. Internationale Spedition Leitner Gesellschaft GmbH [(2001) EWCA civ. 61, σημεία 80-98 και 103-109].

12 — Βλ. αποφάσεις της 8ης Δεκεμβρίου 1987, 144/86, Gubisch Maschinenfabrik (Συλλογή 1987, σ. 4861, σκέψεις 14 έως 19), και της 6ης Δεκεμβρίου 1994, C-406/92, Tatry (Συλλογή 1994, σ. I-5439, σκέψεις 37 έως 45).

28. Το άρθρο 45, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 35, παράγραφος 3, του κανονισμού 44/2001 δεν επιτρέπουν να ερευνάται η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους προελεύσεως ως προϋπόθεση για την αναγνώριση και εκτέλεση μιας αποφάσεως. Αυτό σημαίνει ότι, ακόμη και αν κατά την άποψη του δικαστηρίου της εκτελέσεως το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση έσφαλε δεχόμενο ότι έχει δικαιοδοσία, αυτό σύμφωνα με τον κανονισμό 44/2001 δεν δικαιολογεί την άρνηση της κηρύξεως εκτελεστότητας. Στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας απομένει να διευκρινιστεί εάν η εν λόγω έρευνα της δικαιοδοσίας στο συγκεκριμένο στάδιο της δίκης αποκλείεται και από το άρθρο 31 της CMR.

29. Κατά συνέπεια, για την εκτέλεση της αποφάσεως του Landgericht München I στις Κάτω Χώρες έχει σημασία να οριοθετηθούν τα πεδία εφαρμογής της CMR και του κανονισμού 44/2001 σε ό,τι αφορά τη μεταξύ τους σχέση. Αν διαπιστωθεί ότι οι ρυθμίσεις του κανονισμού για την αναγνώριση και την εκτέλεση παραμερίζονται από τη CMR, τότε μόνο το δικαστήριο της εκτελέσεως θα μπορούσε ενδεχομένως να ερευνήσει τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου που εξέδωσε την προς εκτέλεση απόφαση.

Β — *Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος*

30. Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί ερμηνεία του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001 ως προς τη σχέση αυτού με συμβάσεις των κρατών μελών, οι οποίες ρυθμίζουν τη δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση σε ειδικά θέματα (στο εξής: ειδικές συμβάσεις). Εν κατακλείδι, ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 71 θέτει ως προϋπόθεση για την υπερίσχυση ρυθμίσεων μιας ειδικής συμβάσεως, οι ρυθμίσεις αυτές να απαιτούν την κατ' αποκλειστικότητα εφαρμογή τους.

31. Πριν από την απάντηση στο ερώτημα αυτό σκόπιμο είναι να εκτεθούν ορισμένες γενικές παρατηρήσεις σε σχέση με τη σημασία του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001.

32. Όπως πολύ εύστοχα παρατηρεί ο γενικός εισαγγελέας G. Tesauro στην υπόθεση Tatry σχετικά με τη φύση της προϊσχύσασας διατάξεως του άρθρου 57 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, αυτή αποτελεί ειδική ρήτρα συντονισμού, σκοπός της οποίας είναι η συνδυασμένη εφαρμογή των διατάξεων της Συμβάσεως των Βρυξελλών και, αντιστοίχως, του κανονισμού 44/2001, αφενός, και των παλαιών συμβάσεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο τη δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε ειδικά θέματα, αφετέρου [13].

33. Το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001 επιτρέπει την εφαρμογή των εν λόγω ειδικών συμβάσεων περιορίζοντας, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

13 — Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα G. Tesauro της 13ης Ιουλίου 1994, στην υπόθεση Tatry, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 12 (σημείο 8).

34. Όπως τονίζει το Δικαστήριο με την απόφαση Tatry, σκοπός της εξαιρέσεως αυτής είναι η τήρηση των κανόνων περί δικαιοδοσίας, αναγνωρίσεως και εκτελέσεως αλλοδαπών αποφάσεων που περιλαμβάνονται σε ειδικές συμβάσεις, καθόσον για τη θέσπιση των κανόνων αυτών έχουν ληφθεί υπόψη οι ιδιαιτερότητες των ρυθμιζομένων ζητημάτων [14]. Όπως επίσης προκύπτει από την εικοστή πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001, το άρθρο 71 έχει ως σκοπό να επιτρέψει την τήρηση των διεθνών δεσμεύσεων που έχουν προσυπογράψει τα κράτη μέλη.

35. Εντούτοις, διαφαίνεται μία κάποια ένταση στη σχέση μεταξύ του εν λόγω περιορισμού του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 44/2001 και της απαιτήσεως για την εφαρμογή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και της υπεροχής του έναντι του εθνικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων που έχουν συνάψει τα κράτη μέλη. Προκειμένου να τηρηθεί η απαίτηση για εφαρμογή του κανονισμού, αυτός θα πρέπει να εφαρμόζεται κάθε φορά που η εφαρμογή του δεν αντιβαίνει σε κάποια ειδική σύμβαση. Επίσης, οι όποιοι περιορισμοί του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού θα πρέπει να ερμηνεύονται στενά και να επιτρέπονται μόνο στο βαθμό που το επιβάλλει ο σεβασμός ειδικών συμβάσεων.

36. Εκ των ανωτέρω προκύπτουν οι εξής δύο συνέπειες:

— Το άρθρο 71 του κανονισμού παρέχει προτεραιότητα σε ρυθμίσεις συμβάσεων διεθνούς δικαίου μόνο όταν πρόκειται για τα συγκεκριμένα θέματα που ρυθμίζονται στις ειδικές συμβάσεις [15]. Σε περίπτωση που μία σύμβαση δεν ρυθμίζει κάποιο θέμα, ή το ρυθμίζει ανεπαρκώς, εφαρμόζονται, κατά περίπτωση συμπληρωματικά, οι διατάξεις του κανονισμού.

— Ακόμη και στην περίπτωση που κάποιο θέμα ρυθμίζεται σε μία σύμβαση, η ίδια όμως η σχετική ρύθμιση δεν διεκδικεί αποκλειστικότητα, αλλά δηλώνεται αφ' εαυτής ως επικουρική έναντι άλλων καθεστώτων ή ως όλως εναλλακτική επιλογή, οι ρυθμίσεις του κανονισμού και πάλι δεν υποχωρούν [16], αλλά δύνανται να εφαρμοστούν αντί της ειδικής συμβάσεως.

37. Οι ανωτέρω αρχές εκφράζονται και μέσω του άρθρου 71, παράγραφος 2, του κανονισμού, το οποίο περιέχει διατάξεις αποτελούσες τρόπον τινά εκτελεστικές διατάξεις ή

14 — Απόφαση Tatry προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 12 (σκέψη 24), η οποία εκδόθηκε επί του άρθρου 57 της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Η εν λόγω διαπίστωση ισχύει όμως και για το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001, το οποίο έχει την ίδια σχεδόν διατύπωση, καθώς σύμφωνα με τη δέκατη ένατη αιτιολογική σχέση του κανονισμού πρέπει να διασφαλισθεί η συνέχεια μεταξύ της Συμβάσεως των Βρυξελλών και του κανονισμού (βλ. απόφαση της 23ης Απριλίου 2009, C-167/08, Draka NK Cables κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-3477, σκέψη 20, και απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, C-292/08, German Graphics, Συλλογή 2009, σ. I-8421, σκέψη 27).

15 — Βλ., σχετικώς, απόφαση Tatry, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 12 (σκέψη 25).

16 — Έτσι, για παράδειγμα, το άρθρο 23 της Συμβάσεως για την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σχετικών με υποχρεώσεις διατροφής που υπογράφηκε στη Χάγη στις 2 Οκτωβρίου 1973 (διατίθεται στη διεύθυνση www.hcch.net) ορίζει ότι η Σύμβαση δεν αποκλείει την εφαρμογή διατάξεων άλλων κανονιστικών κειμένων περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως.

περαιτέρω ρυθμίσεις της πρώτης παραγράφου του άρθρου αυτού [17].

38. Ως εκ τούτου, από το άρθρο 71, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 44/2001 προκύπτει ότι οι διατάξεις του κανονισμού σχετικά με την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων εφαρμόζονται και στην περίπτωση που η δικαιοδοσία για την έκδοση της συγκεκριμένης αποφάσεως στηρίζεται σε ειδική σύμβαση. Καίτοι αντί των διατάξεων του δεύτερου κεφαλαίου του κανονισμού 44/2001 εφαρμόζεται συναφώς η σύμβαση που περιέχει κανόνες περί δωσιδικίας, εντούτοις αυτό δεν συνεπάγεται τον πλήρη παραμερισμό του κανονισμού, έτσι ώστε σε ό,τι αφορά θέματα που δεν ρυθμίζονται από τη σύμβαση, και ιδίως θέματα σχετικά με την αναγνώριση και την εκτέλεση, να επιτρέπεται η προσφυγή στο εθνικό δίκαιο, αλλά εφαρμοστέες παραμένουν, υπό την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου, οι διατάξεις του κανονισμού για την αναγνώριση και την εκτέλεση.

39. Κεντρικής σημασίας είναι εν προκειμένω η διάταξη του άρθρου 71, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, δεύτερο εδάφιο. Κατά την πρώτη φράση του εδαφίου αυτού, αν μια ειδική σύμβαση της οποίας μέρη είναι το κράτος μέλος προελεύσεως και το κράτος μέλος εκτελέσεως καθορίζει τις προϋποθέσεις αναγνωρίσεως και εκτελέσεως αποφάσεων, εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις αυτές. Από τη διατύπωση αυτή συνάγεται, κατ' αντιδιαστολή, ότι είναι δυνατή η προσφυγή σε εφαρμογή του κανονισμού, εφόσον στην ειδική σύμβαση δεν περιέχεται σχετική ρύθμιση ή αυτή είναι ανεπαρκής.

40. Είναι βέβαια αληθές ότι από το γράμμα της διατάξεως δεν προκύπτει με σαφήνεια αν οι εν λόγω ρυθμίσεις πρέπει να προβλέπουν αποκλειστική εφαρμογή. Ωστόσο, επειδή οι περιορισμοί του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού θα πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικώς, θα ήταν αντίθετο με τους σκοπούς του κανονισμού, αν οι κανόνες του θα μπορούσαν να μείνουν ανεφάρμοστοι ακόμη και στην περίπτωση που η ειδική σύμβαση δεν το απαιτεί αναγκαστικά, προκειμένου να επιβάλει την ισχύ αποκλειστικά των δικών της κανόνων [18].

41. Υπέρ της συσταλτικής ερμηνείας του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001 στο πεδίο της αναγνωρίσεως και της εκτελέσεως συνηγορεί εξάλλου και η αρχή favor executionis, στην οποία αυτός βασίζεται [19]. Όπως υπογραμμίζει το Δικαστήριο και στην παλαιότερη απόφαση Tatry, ο σκοπός της Συμβάσεως των Βρυξελλών συνίσταται «στην ενίσχυση εντός της Κοινότητας της έννομης προστασίας των εγκατεστημένων σε αυτήν προσώπων και στη διευκόλυνση της αναγνωρίσεως των αποφάσεων, με σκοπό να διασφαλιστεί η εκτέλεσή τους» [20].

17 — Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα G. Tesauro στην υπόθεση Tatry, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 12 (σημείο 8).

18 — Βλ., σχετικά, παράδειγμα της Συμβάσεως για τη ναυσιπλοΐα στο Ρήνο στην Έκθεση για τη σύμβαση σχετικά με την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας του P. Schlosser (ΕΕ 1979, C 59, σ. 71, 79, σημείο 243).

19 — Βλ. και δέκατη έκτη και δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη.

20 — Απόφαση Tatry, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 12 (σκέψη 25).

42. Εφόσον η συγκεκριμένη σύμβαση δεν απαιτεί όπως η εκτέλεση αλλοδαπής αποφάσεως επιτρέπεται μόνο υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει η ίδια, αλλά παρέχει εναλλακτικά τη δυνατότητα της εφαρμογής άλλων διατάξεων, συνάδει προς την αρχή favor executionis, καθιστώντας δυνατή την εφαρμογή κανόνων που διευκολύνουν την εκτέλεση.

43. Εν προκειμένω, οι ρυθμίσεις του κανονισμού 44/2001 συχνά διευκολύνουν περισσότερο την εκτέλεση συγκριτικά με τις ρυθμίσεις διεθνών συμβάσεων. Ο λόγος είναι ότι ενόψει της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στην οποία βασίζεται η στενή συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών, ο κανονισμός θέτει, στο πλαίσιο της αναγνωρίσεως και της εκτελέσεως, συνήθως χαμηλότερες απαιτήσεις σε σχέση με αυτές που προβλέπουν οι διεθνείς συμβάσεις. Τούτο καταδεικνύει για παράδειγμα το γεγονός ότι, κατά το άρθρο 35, παράγραφος 3, του κανονισμού, δεν ερευνάται η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους προελεύσεως.

44. Με βάση τα παραπάνω, η απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα θα πρέπει να είναι η ακόλουθη:

Κατά την ορθή ερμηνεία του άρθρου 71, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 44/2001, οι ρυθμίσεις σχετικά με τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων αλλοδαπών δικαστηρίων, που περιέχονται σε ειδική σύμβαση, συμβαλλόμενοι στην οποία είναι το κράτος μέλος προελεύσεως και το κράτος μέλος εκτελέσεως, υπερέχουν έναντι των αντίστοιχων διατάξεων του κανονισμού μόνο στον βαθμό που οι ρυθμίσεις της συμβάσεως είναι εξαντλητικές και αποκλειστικές υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπουν την εφαρμογή του κανονισμού.

Γ — *Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος*

45. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημά του, το Hoge Raad ερωτά αν το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να προβεί σε ερμηνεία της CMR. Από την προσεκτικότερη ανάγνωση του εν λόγω ερωτήματος προκύπτει ότι αυτό έχει δύο πτυχές.

46. Πρώτον, θα πρέπει να ερευνηθεί αν το Δικαστήριο δύναται να εξετάσει τη CMR στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 71, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού, προκειμένου να καθορίσει το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

47. Δεύτερον, το εν λόγω ερώτημα αφορά και ένα ακόμη μέλημα του Hoge Raad, να διευκρινιστεί δηλαδή αν το Δικαστήριο μπορεί γενικώς να ερμηνεύει μια ειδική σύμβαση των κρατών μελών, προκειμένου να διασφαλίσει τους κανόνες περί εκκρεμοδικίας της συμβάσεως και του κανονισμού 44/2001.

48. Αν όμως από την περαιτέρω έρευνα προκύψει ότι η CMR δεν περιέχει διατάξεις που παραμερίζουν τις περί αναγνωρίσεως και

εκτελέσεως ρυθμίσεις του κανονισμού, αυτή η δεύτερη πτυχή του προδικαστικού ερωτήματος θα είχε υποθετικό μόνο χαρακτήρα. Διότι, στην περίπτωση αυτή, τα ολλανδικά δικαστήρια δεν θα μπορούσαν, σύμφωνα με το άρθρο 35, παράγραφος 3, του κανονισμού 44/2001, να εξετάσουν την αρμοδιότητα του αιτούντος δικαστηρίου και κατά συνέπεια δεν θα υπήρχε λόγος να εξεταστεί το ερώτημα αν το συγκεκριμένο δικαστήριο ερμήνευσε ορθά τον κανόνα περί εκκρεμοδικίας που περιέχεται στο άρθρο 31 της CMR.

49. Εντούτοις, το ζήτημα εάν η CMR περιέχει διατάξεις που υπερισχύουν των περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως ρυθμίσεων του κανονισμού είναι καθαρώς ερμηνευτικό. Συνεπώς, το Δικαστήριο οφείλει να απαντήσει στο ερώτημα αν η ερμηνεία αυτή πρέπει να γίνεται από το ίδιο ή από τα εθνικά δικαστήρια. Από την απάντηση στο ερώτημα αυτό θα προκύψει αν το Δικαστήριο προβαίνει απευθείας σε ερμηνεία της CMR ή αν περιορίζεται στην ερμηνεία του κανονισμού λαμβάνοντας υπόψη τη CMR.

1. Συμβάσεις, στις οποίες η Ένωση είναι συμβαλλόμενο μέρος

50. Κατά το άρθρο 267 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 234 ΕΚ), το Δικαστήριο είναι αρμόδιο για την ερμηνεία των Συνθηκών και των πράξεων των θεσμικών ή λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης. Κατά πάγια νομολογία, μεταξύ των πράξεων των οργάνων συγκαταλέγονται και οι διεθνείς συμβάσεις, τις οποίες έχει υπογράψει ως συμβαλλόμενο μέρος η ίδια η Ένωση σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 218 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 300 ΕΚ). Οι συμβάσεις αυτές αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της έννομης τάξης της Ενώσεως, ενώ το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει προδικαστικώς το δίκαιο στο πλαίσιο της εν λόγω έννομης τάξης [21].

51. Εντούτοις, επειδή η ίδια η Ένωση δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη CMR, αλλά συμβαλλόμενα είναι μόνο τα κράτη μέλη, η ερμηνευτική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου για τη συγκεκριμένη σύμβαση δεν μπορεί να στηριχτεί σε συμμετοχή της Ένωσης σε αυτήν.

2. Αναλογία προς τις μικτές συμφωνίες;

52. Η CMR δεν συγκαταλέγεται στις λεγόμενες μικτές συμφωνίες, οι οποίες λόγω του επιμερισμού της αρμοδιότητας για τα θέματα που ρυθμίζουν έχουν υπογραφεί τόσο από τα κράτη μέλη όσο και από την Ένωση.

21 — Βλ. αποφάσεις της 30ής Απριλίου 1974, 181/73, Haegeman (Συλλογή τόμος 1974, σ. 245, σκέψεις 2 έως 6), της 30ής Σεπτεμβρίου 1987, 12/86, Demirel (Συλλογή 1987, σ. 3719, σκέψη 7), της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-344/04, IATA και ELFAA (Συλλογή 2006, σ. I-403, σκέψη 36), της 3ης Ιουνίου 2008, C-308/06, Intertanko (Συλλογή 2008, σ. I-4057, σκέψη 53), και της 22ας Οκτωβρίου 2009, C-301/08, Bogiatzi (Συλλογή 2009, σ. I-10185, σκέψεις 23 επ.).

Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο, επικαλούμενο την απόφαση Hermès [22], η οποία αφορά την ερμηνεία της συμφωνίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (Συμφωνία TRIPS), θέτει το ζήτημα αν εν προκειμένω υφίσταται αναλογία προς την ερμηνευτική αρμοδιότητα στο πλαίσιο μικτών συμφωνιών.

53. Οι μικτές συμφωνίες θεωρούνται επίσης ως συμφωνίες της Ένωσης, οι οποίες δύνανται να ερμηνευτούν από το Δικαστήριο, τουλάχιστον εντός των ορίων που διαγράφονται από το πεδίο αρμοδιότητας της Ένωσης [23]. Πάντως, δεν είναι πάντοτε εύκολη η σαφής διάκριση μεταξύ των επιμέρους πεδίων αρμοδιότητας. Με αποφάσεις του που αφορούν το άρθρο 50 της Συμφωνίας TRIPS, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι μπορεί να προβαίνει σε ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως, η οποία αφορά τις προϋποθέσεις για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων για την προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, ακόμη και στην περίπτωση που η εφαρμογή της στη συγκεκριμένη ένδικη διαφορά δεν εξυπηρετεί την προστασία κοινοτικού σήματος, αλλά εθνικού [24]. Το σκεπτικό του Δικαστηρίου είναι ότι, ανεξαρτήτως του είδους του σήματος, ισχύουν οι ίδιες εθνικές διατάξεις για την εφαρμογή του άρθρου 50 της Συμφωνίας TRIPS, οι οποίες είναι επιθυμητό να ερμηνεύονται κατά τρόπο ομοιόμορφο [25].

54. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η παραπάνω νομολογία οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το Δικαστήριο δύναται να ερμηνεύει τον κανόνα περί εκκρεμοδικίας που περιέχεται στη CMR, παρότι δεν πρόκειται για κανόνα περιεχόμενο σε συμφωνία της Ένωσης, σημειώνοντας ότι ενδεχομένως συντρέχει η ίδια ανάγκη ομοιόμορφης ερμηνείας του άρθρου 31 της CMR και του άρθρου 27 του κανονισμού 44/2001.

55. Πράγματι, το Δικαστήριο επεσήμανε στην απόφαση Hermès ότι υφίσταται οπωσδήποτε κοινοτικό συμφέρον για ομοιόμορφη ερμηνεία της διατάξεως αυτής, όταν μια διάταξη μπορεί να εφαρμοστεί τόσο σε καταστάσεις που εμπίπτουν στο εθνικό δίκαιο όσο και σε καταστάσεις που εμπίπτουν στο κοινοτικό δίκαιο, ανεξάρτητα από τις συνθήκες υπό τις οποίες πρόκειται να εφαρμοστεί, προκειμένου να αποφευχθούν στο μέλλον ερμηνευτικές αποκλίσεις [26].

56. Ωστόσο, από την παραπάνω διατύπωση δεν μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη επιταγής απορρέουσας από το δίκαιο της Ένωσης, σύμφωνα με την οποία ο περί εκκρεμοδικίας κανόνας της CMR και του κανονισμού 44/2001 θα πρέπει επίσης να ερμηνεύονται ομοιόμορφα. Και αυτό, διότι η Συμφωνία TRIPS συγκαταλέγεται μεταξύ των συμφωνιών στις οποίες συμμετέχει η Ένωση και οι διατάξεις της μεταφέρονται στη νομοθεσία της Ένωσης και, συνεπώς, έχει σημασία η ερμηνεία της στο πλαίσιο αυτό.

22 — Απόφαση της 16ης Ιουνίου 1998, C-53/96, Hermès (Συλλογή 1998, σ. I-3603).

23 — Βλ. αποφάσεις Haegeman, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21 (σκέψεις 2 έως 6), Demirel, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21 (σκέψη 7), Hermès, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 22 (σκέψη 29), της 14ης Δεκεμβρίου 2000, C-300/98 και C-392/98, Dior κ.λπ. (Συλλογή 2000, I-11307, σκέψη 33), και της 30ής Μαΐου 2006, C-459/03, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Συλλογή 2006, σ. I-4635, σκέψη 84).

24 — Αποφάσεις Hermès, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 22 (σκέψη 32) και Dior κ.λπ., προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23 (σκέψη 47 επ.).

25 — Αποφάσεις Hermès, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 22 (σκέψη 32) και Dior κ.λπ., προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23 (σκέψη 47 επ.).

26 — Απόφαση Hermès, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 22 (σκέψη 32).

57. Αντιθέτως, η CMR και ο κανονισμός 44/2001 αποτελούν, σύμφωνα με το άρθρο 71 του κανονισμού, διαφορετικά μεταξύ τους κανονιστικά κείμενα, τα οποία συνυπάρχουν, αλλά ανεξάρτητα το ένα από το άλλο: ο κανονισμός δεν θίγει τις διατάξεις της CMR που αφορούν τη διεθνή δικαιοδοσία. Κατά συνέπεια, στην εν προκειμένω εξεταζόμενη σχέση μεταξύ του κανονισμού 44/2001 και της CMR, δεν υφίσταται διαπλοκή μεταξύ των διατάξεων που εφαρμόζονται επί θεμάτων ρυθμιζόμενων από το δίκαιο της Ένωσης και εκείνων που αφορούν θέματα κείμενα εκτός του πεδίου εφαρμογής του δικαίου αυτού, όπως συμβαίνει στον τομέα της Συμφωνίας TRIPS ή και στον χώρο του δικαίου του ανταγωνισμού [27]. Συνεπώς, δεν υφίσταται αντίστοιχο συμφέρον της Ένωσης για ομοιόμορφη ερμηνεία των εφαρμοστέων διατάξεων, το οποίο να δικαιολογεί την επέκταση της ερμηνευτικής αρμοδιότητας του Δικαστηρίου στις διατάξεις της CMR.

3. Συμβάσεις στις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος

58. Οι συμβάσεις τις οποίες έχουν υπογράψει μόνο τα κράτη μέλη κατά κανόνα δεν καθίστανται τμήμα της έννομης τάξης της Ένωσης ούτε δεσμεύουν την Ένωση [28]. Συνεπώς, το Δικαστήριο δεν είναι κατ' αρχήν αρμόδιο να ερμηνεύει τις συμβάσεις αυτές [29]. Ωστόσο, υπάρχουν κατηγορίες περιπτώσεων στις οποίες το Δικαστήριο έκανε δεκτή την αρμοδιότητά του για την ερμηνεία συμβάσεων, παρότι αυτές δεν έχουν συναφθεί από την Ένωση (πρώην Κοινότητα).

Ερμηνευτική αρμοδιότητα λόγω διαδοχής από λειτουργικής απόψεως

59. Το Δικαστήριο έχει κρίνει, κατ' εξαίρεση, ότι ήταν αρμόδιο σε ό,τι αφορά την ερμηνεία της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου της 30ής Οκτωβρίου 1947 («ΓΔΣΕ του 1947»), η οποία ίσχυε πριν από την προσχώρηση της τότε Κοινότητας στον ΠΟΕ. Στο σκεπτικό του τόνισε ότι η Κοινότητα, χωρίς να έχει καταστεί συμβαλλόμενο μέρος της εν λόγω συμφωνίας, διαδέχθηκε τα κράτη μέλη στις εξ αυτής απορρέουσες υποχρεώσεις τους, καθώς οι σχετικές αρμοδιότητες μεταβιβάστηκαν από τα κράτη μέλη στην Κοινότητα δυνάμει των άρθρων 111 και 113 της Συνθήκης ΕΟΚ, τονίζοντας μάλιστα ότι η Κοινότητα έκτοτε υπέγραφε, δυνάμει του τότε ισχύοντος άρθρου 114 της Συνθήκης ΕΟΚ, τις τελωνειακές και εμπορικές συμφωνίες στο πλαίσιο της ΓΔΣΕ «εξ ονόματος της Κοινότητας» [30].

27 — Βλ., σχετικά, αποφάσεις 14ης Δεκεμβρίου 2006, C-217/05, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio (Συλλογή 2006, σ. I-11987, σκέψη 20), και της 11ης Δεκεμβρίου 2007, C-280/06, Ente Tabacchi Italiani (Συλλογή 2007, σ. I-10893, σκέψη 26).

28 — Βλ., υπό αυτή την έννοια, αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 1994, C-379/92, Peralta, (Συλλογή 1994, σ. I-3453, σκέψη 16), και της 24ης Ιουνίου 2008, C-188/07, Commune de Mesquer (Συλλογή 2008, σ. I-4501, σκέψη 85) καθώς και σημείο 84 των προτάσεών μου της 13ης Μαρτίου 2008 στην υπόθεση αυτή.

29 — Βλ. αποφάσεις της 27ης Νοεμβρίου 1973, 130/73, Vandeweghe (Συλλογή τόμος 1973, σ. 795, σκέψη 2), της 2ας Αυγούστου 1993, C-158/91, Levy (Συλλογή 1993, σ. I-4287, σκέψη 21), Peralta, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 27 (σκέψη 16) και Bogiatzi, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21 (σκέψη 24).

30 — Απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1972, 21-24/72, International Fruit Company (Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 279, σκέψεις 15 έως 18). Συναφώς, βλ., επίσης, αποφάσεις Peralta, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 27 (σκέψη 16), Intertanko κ.λπ., προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21 (σκέψη 48), Commune de Mesquer, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 27 (σκέψη 85) και Bogiatzi, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21 (σκέψη 25).

60. Στο πλαίσιο του διεθνούς δικονομικού δικαίου, η Ένωση είναι, κατά το άρθρο 81, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 65 ΕΚ), αρμόδια για τη λήψη μέτρων, με τα οποία διασφαλίζεται η αμοιβαία αναγνώριση μεταξύ των κρατών μελών των δικαστικών και εξώδικων αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, καθώς και η εκτέλεση αυτών. Μάλιστα, στη γνωμοδότηση 1/03 επισημαίνεται από το Δικαστήριο ότι η Ένωση έχει ήδη και την αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνών συμβάσεων στον τομέα αυτόν [31].

61. Εντούτοις, η CMR δευτερευόντως μόνο ρυθμίζει δικονομικά θέματα. Κύριο αντικείμενό της είναι οι ρυθμίσεις για τη σύμβαση οδικής μεταφοράς εμπορευμάτων. Παρότι η Ένωση έχει ενδεχομένως συντρέχουσα αρμοδιότητα, π.χ. βάσει των διατάξεων για τις μεταφορές (άρθρο 90 επ. ΣΛΕΕ) ή την προσέγγιση των νομοθεσιών (άρθρο 114 ΣΛΕΕ), εντούτοις δεν φαίνεται να έχει κάνει ευρεία χρήση των σχετικών της εξουσιών. Και μόνο γι' αυτό, δεν μπορεί να γίνει λόγος για διαδοχή της Ένωσης στις αρμοδιότητες των κρατών μελών στο πλαίσιο της CMR [32].

62. Όπως εξάλλου διεξοδικώς εκθέτω στις προτάσεις μου επί της υποθέσεως Intertanko [33], όλως ανεξαρτήτως από το εύρος των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, είναι αμφίβολο αν η ύπαρξη αντίστοιχης αρμοδιότητας αρκεί από μόνη της για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι βάσει του διεθνούς δικαίου υποχρεώσεις των κρατών μελών δεσμεύουν την Ένωση και ότι το Δικαστήριο έχει συναφή ερμηνευτική αρμοδιότητα. Η ΓΔΣΕ αποτελεί ειδική περίπτωση, διότι η μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων σε θέματα εμπορικής πολιτικής ρυθμίζονταν ρητώς στην πρώην Συνθήκη ΕΟΚ. Επίσης, λόγω της ανάπτυξης του παγκοσμίου εμπορίου υπήρχε ιδιαίτερη ανάγκη για τη ρύθμιση λειτουργικών θεμάτων διαδοχής.

63. Αντιθέτως, η CMR είναι συμφωνία που ρυθμίζει σχέσεις αστικού δικαίου και στην οποία συμβαλλόμενα μέρη είναι μόνο τα κράτη μέλη. Δεν ενέχει εξελικτικό χαρακτήρα παρόμοιο με αυτόν της ΓΔΣΕ.

64. Στο πεδίο της διεθνούς δικαιοδοσίας και της αναγνωρίσεως και εκτελέσεως αποφάσεων, η διάταξη του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001 είναι κυρίως αυτή που συνηγορεί κατά της υποκατάστασης των κρατών μελών από την Ένωση σε συμβάσεις που ρυθμίζουν ειδικά θέματα. Και αυτό, διότι σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, οι συμβάσεις των κρατών μελών επιβάλλεται να παραμείνουν καθ' εαυτές άθικτες παρά την ανάληψη δράσης εκ μέρους του νομοθέτη της Ένωσης.

31 — Γνωμοδότηση 1/03 της 7ης Φεβρουαρίου 2006 (Συλλογή 2006, σ. I-1145).

32 — Βλ., υπό αυτή την έννοια, αποφάσεις Intertanko κ.λπ., προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21 (σκέψη 49) και Bogiatzi, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21 (σκέψη 33).

33 — Βλ. προτάσεις της 20ής Νοεμβρίου 2007 στην υπόθεση Intertanko κ.λπ., προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21 (σημεία 40 επ.).

β) Ερμηνευτική αρμοδιότητα επί κανόνων διεθνούς εθιμικού δικαίου θεμελιωμένων σε διεθνείς συμβάσεις

65. Περαιτέρω, το Δικαστήριο ερμηνεύει τις διατάξεις συμβάσεων διεθνούς δικαίου, οι οποίες δεν έχουν υπογραφεί από την Ένωση, στην περίπτωση που αυτές, ως έκφραση εθιμικών κανόνων του γενικού διεθνούς δικαίου, δεσμεύουν και την Ένωση και συνεπώς λαμβάνονται υπόψη ως κριτήριο για τον έλεγχο του κύρους πράξεων των οργάνων της Ένωσης [34]. Τέτοια σημασία δεν μπορεί να προσδοθεί στις διατάξεις της CMR.

γ) Ερμηνευτική αρμοδιότητα δυνάμει μεταβιβάσεως ειδικών εξουσιών

66. Επίσης, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο για την ερμηνεία συμβάσεων διεθνούς δικαίου, οι οποίες συναρτώνται με το αντικείμενο των Συνθηκών, όταν τα συμβαλλόμενα μέρη του έχουν αναγνωρίσει ρητώς την εξουσία αυτή. Ως παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν εν προκειμένω τα πρωτόκολλα που αφορούν την ερμηνεία της Συμβάσεως των Βρυξελλών και την ερμηνεία της συμβάσεως για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές [35].

67. Η CMR δεν περιέχει ρητή πρόβλεψη για τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στο Δικαστήριο. Μάλιστα, το άρθρο 47 CMR προβλέπει αρμοδιότητα του Διεθνούς Δικαστηρίου για την ερμηνεία των διατάξεων της CMR. Η εν λόγω αρμοδιότητα αφορά βεβαίως μόνο διαφορές μεταξύ των συμβαλλόμενων κρατών και δεν αποκλείει την αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων για την ερμηνεία της CMR σε μεμονωμένες περιπτώσεις ούτε, ενδεχομένως, την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

δ) Ερμηνευτική αρμοδιότητα λόγω παραπομπής

68. Κατά τη νομολογία του, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο για την ερμηνεία μεμονωμένων διατάξεων διεθνών συμβάσεων, στην περίπτωση που παραπέμπουν σε αυτές κανόνες

34 — Αποφάσεις της 24ης Νοεμβρίου 1992, C-286/90, Poulsen και Diva Navigation (Συλλογή 1992, σ. I-6019, σκέψεις 9 επ.), της 16ης Ιουνίου 1998, C-162/96, Racke (Συλλογή 1998, σ. I-3655, σκέψη 45), και Intertanko, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21 (σκέψη 51).

35 — Βλ. πρωτόκολλο για την ερμηνεία της Συμβάσεως για τη διεθνή δικαιοδοσία και εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, η οποία υπεγράφη στις Βρυξέλλες στις 27 Σεπτεμβρίου 1968, από το Δικαστήριο, το οποίο υπεγράφη στο Λουξεμβούργο στις 3 Ιουνίου 1971 (ΕΕ 1975, L 204, σ. 28), και πρώτο πρωτόκολλο της 19ης Δεκεμβρίου 1988 όσον αφορά την ερμηνεία της Συμβάσεως για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές, η οποία άνοιξε προς υπογραφή στη Ρώμη στις 19 Ιουνίου 1980, από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 1989, L 48, σ. 1).

του δικαίου της Ένωσης [36] ή όταν το νομοθέτημα της Ένωσης θεσπίστηκε προς μεταφορά κανόνων διεθνών συμβάσεων στην έννομη τάξη της Ένωσης [37].

69. Το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001 δεν μπορεί να θεωρηθεί αντίστοιχο με τέτοιου είδους παραπεμπτικές διατάξεις. Το γεγονός ότι αναφέρεται στις συμβάσεις των κρατών μελών σε ειδικά θέματα, δεν συνεπάγεται αυτομάτως την ενσωμάτωση των διατάξεων των συμφωνιών αυτών στο δίκαιο της Ένωσης. Το άρθρο 71 μάλλον περιορίζει, προφανώς, το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, προκειμένου να επιτρέψει την περαιτέρω εφαρμογή των συμφωνιών ως πράξεων των κρατών μελών.

70. Αντιθέτως, το αιτούν δικαστήριο φρονεί μάλλον ότι οι αναφερόμενες στο άρθρο 71 συμφωνίες καλύπτονται από τον κανονισμό, επικαλούμενο εν προκειμένω την έκθεση Schlosser [38], στην οποία αναφέρεται ότι οι περί δικαιοδοσίας κανόνες των διεθνών συμβάσεων σε ειδικά θέματα θα πρέπει να θεωρούνται ως περί δικαιοδοσίας κανόνες της ίδιας της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

71. Το ορθό είναι ότι με την εν λόγω αναφορά απλώς επισημαίνεται ότι οι δικαιοδοσίες που θεσπίζονται βάσει συμβάσεων σε ειδικά θέματα είναι ισότιμες με αυτές της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Η δικαιοδοσία που απορρέει από σύμβαση σε ειδικά θέματα δεν θα πρέπει να εμποδίζει την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεως σε άλλο κράτος μέλος ακόμη και στην περίπτωση, που το κράτος μέλος που αιτείται την αναγνώριση δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση σε ειδικά θέματα [39].

72. Κατά συνέπεια, από την παραπάνω αναφορά στην έκθεση Schlosser δεν μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι όλες οι διατάξεις των συμβάσεων σε ειδικά θέματα έχουν ενσωματωθεί συλλήβδην στον κανονισμό 44/2001 και έχουν καταστεί δίκαιο της Ένωσης, καθώς αυτό θα ήταν σαφώς αντίθετο με το γράμμα του άρθρου 71, κατά το οποίο ο κανονισμός *δεν θίγει* τις συμβάσεις επί ειδικών θεμάτων.

36 — Βλ., ενδεικτικώς, παραπομπές του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1) στη Σύμβαση του Παρισιού περί συστάσεως ενώσεως για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Τις διατάξεις της ερμήνευσε το Δικαστήριο στην απόφαση της 11ης Μαρτίου 2003, C-40/01, Ansul (Συλλογή 2003, σ. I-2439, σκέψη 32 επ.). Επίσης, παραπομπή του άρθρου 11 του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (ΕΕ L338, σ. 1), στη διαδικασία για την επιστροφή παιδιού σύμφωνα με το άρθρο 13 της Συμβάσεως της Χάγης της 25ης Οκτωβρίου 1980 για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών.

37 — Αποφάσεις της 22ας Ιουνίου 1989, 70/87, Fediol κατά Επιτροπής (Συλλογή 1989, σ. 1781, σκέψη 19), και της 7ης Μαΐου 1991, C-69/89, Nakajima κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1991, σ. I-2069, σκέψη 31).

38 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 18 (σημείο 240).

39 — Βλ., αντιθέτως, την επιφύλαξη σε σχέση με την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεως εκδοθείσας βάσει κανόνα δικαιοδοσίας που ισχύει μόνο στη χώρα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, στο άρθρο 57, παράγραφος 4, της Συμβάσεως του Λουγκάνο, της 16ης Σεπτεμβρίου 1988, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1988, L 319, σ. 9).

ε) Ενδιάμεσο συμπέρασμα

73. Ως ενδιάμεσο συμπέρασμα συνάγεται ότι η CMR δεν αποτελεί διεθνή σύμβαση η οποία έχει καταστεί, υπό ευρεία έννοια, μέρος της έννομης τάξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τον λόγο αυτόν, το Δικαστήριο δεν έχει εξουσία να προβαίνει σε απευθείας ερμηνεία της συμβάσεως αυτής, στην οποία συμβαλλόμενα μέρη είναι τα κράτη μέλη.

4. Ερμηνεία του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001 σε σχέση με τις ρυθμίσεις της CMR

74. Εντούτοις, όλοι οι μετέχοντες στη διαδικασία συμφωνούν ότι το Δικαστήριο πρέπει, στο πλαίσιο της οριοθέτησης των πεδίων εφαρμογής του κανονισμού 44/2001 και ειδικών συμβάσεων των κρατών μελών, να έχει την εξουσία εξετάσεως του ρυθμιστικού περιεχομένου τέτοιων συμβάσεων.

75. Αντιστοίχως, στην απόφαση Tatry το Δικαστήριο εξέτασε στο πλαίσιο της διατάξεως του άρθρου 57 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, την οποία υποκατέστησε το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001, το ζήτημα αν η Διεθνής Σύμβαση περί ενοποιήσεως ορισμένων κανόνων σχετικά με τη συντηρητική κατάσχεση θαλασσοπλοούντων πλοίων επηρεάζεται από την εφαρμογή του κανόνα περί εκκρεμοδικίας του άρθρου 21 της Συμβάσεως των Βρυξελλών [40]. Πάντως, το Δικαστήριο στην απόφασή του δεν παρέχει εξηγήσεις σχετικά με το πού ακριβώς θεμελιώνει την εξουσία του για ερμηνεία της συγκεκριμένης διεθνούς συμβάσεως των κρατών μελών.

76. Θεωρώ ότι η στάση του Δικαστηρίου είναι κατ' ουσία ορθή και ασπάζομαι την άποψη των συμμετεχόντων στην παρούσα διαδικασία, κατά την οποία το Δικαστήριο θα πρέπει να έχει την εξουσία να λαμβάνει υπόψη του το περιεχόμενο συμβάσεως που έχουν συνάψει τα κράτη μέλη σε ειδικά θέματα στο πλαίσιο του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001. Σε διαφορετική περίπτωση, το Δικαστήριο δεν θα ήταν σε θέση να ορίσει το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού και συνεπώς να διασφαλίσει την ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης.

77. Δεν θα πρέπει όμως να παραβλέψουμε ότι εν προκειμένω δεν πρόκειται για απευθείας ερμηνεία διεθνών συμβάσεων των κρατών μελών, αλλά για ερμηνεία στο πλαίσιο του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001 *σε σχέση* με τις διατάξεις των συμβάσεων αυτών. Αυτό σημαίνει ότι το ρυθμιστικό περιεχόμενο της συμβάσεως αποτελεί αυτόχρημα το νομικό και πραγματικό πλαίσιο για την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης με σκοπό τη συγκεκριμενοποίησή του.

78. Στην προκείμενη υπόθεση, το Δικαστήριο έχει να αντιμετωπίσει κατάσταση παρόμοια με αυτήν που διαμορφώνεται στις περιπτώσεις στις οποίες καλείται να απαντήσει σε προδικαστικό ερώτημα που αφορά τη

40 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 12 (σκέψη 27).

«συμβατότητα» εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως με το δίκαιο της Ένωσης. Βεβαίως, στη συγκεκριμένη περίπτωση το Δικαστήριο δεν έχει την εξουσία να διαπιστώσει κατά τρόπο δεσμευτικό το περιεχόμενο της εθνικής διατάξεως και, στη συνέχεια, να την κρίνει οριστικά με βάση το δίκαιο της Ένωσης, αλλά καλείται να ερμηνεύσει το δίκαιο της Ένωσης σε σχέση με ρύθμιση η οποία έχει τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης εθνικής διατάξεως.

79. Αυτό που εκ πρώτης όψεως φαίνεται καθαρώς ζήτημα τύπου έχει, εντούτοις, ουσιώδη νομική σημασία, διότι με τον τρόπο αυτόν, το Δικαστήριο δεν θίγει την πρωτογενή αρμοδιότητα των δικαστηρίων των κρατών μελών για ερμηνεία των κανόνων του εθνικού τους δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και των διεθνών συμβάσεων που έχει υπογράψει το εκάστοτε κράτος μέλος. Αυτό σημαίνει ότι το αιτούν δικαστήριο είναι αυτό που στη συνέχεια θα ελέγξει τελικώς, υπό το πρίσμα της ερμηνείας του Δικαστηρίου, τους κανόνες του εθνικού δικαίου και ενδεχομένως δεν θα τους εφαρμόσει αν είναι αντίθετοι με το δίκαιο της Ένωσης.

80. Ως προς το ερώτημα που αφορά την ερμηνεία της CMR συνάγεται από τα παραπάνω ότι το Δικαστήριο δύναται μεν να λάβει υπόψη το περιεχόμενο της συμβάσεως αυτής στο πλαίσιο της ερμηνείας του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001 χωρίς, όμως, η έννοια των διατάξεων της CMR, όπως την εξέλαβε το Δικαστήριο, να δεσμεύει τα εθνικά δικαστήρια. Τα τελευταία είναι όμως υποχρεωμένα να ακολουθήσουν την ερμηνεία του άρθρου 71, στην οποία θα καταλήξει το Δικαστήριο κατόπιν της δικής του ερμηνείας των κανόνων της CMR.

81. Η προτεινόμενη αντίληψη για τον επιμερισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ του αιτούντος δικαιοδοτικού οργάνου και του Δικαστηρίου στο πλαίσιο του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001 βρίσκει αντίκρισμα στην νομολογία που αφορά το άρθρο 351 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 307 ΕΚ).

82. Πρόκειται για διάταξη που ρυθμίζει επίσης την περίπτωση συρροής υποχρεώσεων από προγενέστερες συμβάσεις των κρατών μελών και κοινοτικού δικαίου. Στην απόφαση Levy[41] το Δικαστήριο επεσήμανε σχετικά ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, εναπόκειται στο εθνικό δικαιοδοτικό όργανο και όχι στο Δικαστήριο να ελέγξει ποιες είναι οι υποχρεώσεις που επιβάλλει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος η προγενέστερη διεθνής σύμβαση και να τις οριοθετήσει κατά τρόπο ώστε να προσδιοριστεί αν αποκλείουν την εφαρμογή του συγκεκριμένου νομοθετήματος της τότε Κοινότητας.

41 — Απόφαση Levy, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 28 (σκέψη 21). Στην απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 2003, C-216/01, Budějovický Budvar (Συλλογή 2003, σ. I-13617), το Δικαστήριο εκθέτει μεν αναλυτικές σκέψεις σχετικά με την εφαρμογή μιας διμερούς συμφωνίας (σκέψεις 148 επ.), στη συνέχεια όμως αφήνει την οριστική κρίση επί του ζητήματος στο αιτούν δικαστήριο (σκέψη 163).

83. Στις αποφάσεις του που αφορούν το άρθρο 351 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι τα κράτη μέλη έχουν υποχρέωση να ερμηνεύουν, κατά το μέτρο του δυνατού, τις προγενέστερες συμβάσεις τους σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης [42]. Για τον λόγο αυτόν θα πρέπει να εξεταστεί αν ενδεχομένως η υποχρέωση για σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία ισχύει και στην περίπτωση που ανακύπτει ζήτημα εφαρμογής τόσο διεθνών συνθηκών των κρατών μελών όσο και του κανονισμού 44/2001, όπως ορίζει το άρθρο 71 του κανονισμού. Το ζήτημα αυτό ανακύπτει μεταξύ άλλων και σε σχέση με το ερώτημα, αν ο κανόνας περί εκκρεμοδικίας που περιέχεται στο άρθρο 31 θα πρέπει να ερμηνευτεί σε συμφωνία με το άρθρο 27 του κανονισμού 44/2001.

84. Κατά της απόψεως ότι στο πλαίσιο του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001 υφίσταται υποχρέωση για σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία, συνηγορεί το γεγονός ότι το άρθρο 351 ΣΛΕΕ και το άρθρο 71 του κανονισμού ρυθμίζουν κατά διαφορετικό τρόπο την επίλυση συγκρούσεων κανόνων δικαίου.

85. Σχετικά θα πρέπει κατ' αρχήν να σημειωθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 351 ΣΛΕΕ δεν εφαρμόζεται στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών [43]. Συνεπώς, η συγκεκριμένη διάταξη δεν έχει άμεση σημασία στην προκείμενη περίπτωση, η οποία αφορά την εφαρμογή κανόνων της CMR στο πλαίσιο διαδικασίας που σχετίζεται με δύο κράτη μέλη.

86. Αλλά και πέραν αυτού, η επίκληση του άρθρου 351 ΣΛΕΕ δεν θα ήταν δυνατή για λόγους ουσίας. Και αυτό διότι το εν λόγω άρθρο στηρίζεται στην προκείμενη ότι τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν τελικά την εφαρμογή της ΣΕΕ και της ΣΛΕΕ, εξαλείφοντας κάθε αντίθετη με τις συνθήκες αυτές δέσμευση που έχουν αναλάβει βάσει συμβάσεων διεθνούς δικαίου, προσφεύγοντας σε κάθε πρόσφορο μέσο, όπως σε αναπροσαρμογή ή ακόμη και σε καταγγελία των συμβάσεων αυτών [44]. Η προκείμενη αυτή εμπεριέχει, έστω και υπό αρνητική έννοια, την υποχρέωση για σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία.

87. Το ενδεχόμενο της σύγκρουσης μεταξύ δεσμεύσεως που έχουν αναλάβει τα κράτη μέλη δυνάμει διεθνούς συνθήκης, όπως εν προκειμένω της CMR, και κανόνων του δικαίου της Ένωσης, όπως εν προκειμένω των διατάξεων του κανονισμού 44/2001, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 351 ΣΛΕΕ, αποκλείεται εξ αρχής, καθώς ο ίδιος ο κανονισμός περιορίζει, δυνάμει του άρθρου 71, το πεδίο εφαρμογής του. Με αυτή τη ρύθμιση, ο νομοθέτης επέλεξε συνειδητά τη συνύπαρξη του κανονισμού με τις ειδικές διατάξεις που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις, ακόμη και σε ό,τι αφορά τις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών, προκειμένου να προσδώσει υπεροχή στην ειδική

42 — Βλ. απόφαση Budějovický Budvar, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 40 (σκέψη 169).

43 — Βλ. αποφάσεις της 22ας Σεπτεμβρίου 1988, 286/86, Deserbais (Συλλογή 1988, σ. 4907, σημείο 18), και Bogiatzi, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21 (σημείο 19).

44 — Απόφαση της 4ης Ιουλίου 2000, C-84/98, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας (Συλλογή 2000, σ. I-5215, σκέψη 58).

διάταξη [45]. Συνεπώς, δεν απαιτείται αναπροσαρμογή των διεθνών συμβάσεων ή ερμηνεία αυτών σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης προκειμένου να αποφευχθεί, κατά το μέτρο του δυνατού, η παρέκκλιση από το δίκαιο της Ένωσης.

CMR ρυθμίζουν κατά τρόπο αποκλειστικό την εκτέλεση, έτσι ώστε να είναι δυνατή και η εφαρμογή των αντίστοιχων διατάξεων του κανονισμού 44/2001. Θα πρέπει να εξεταστεί από κοινού με το τέταρτο ερώτημα, το οποίο αφορά ειδικότερα την έρευνα της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους μέλους προελεύσεως ως πιθανής προϋποθέσεως για την εκτέλεση αποφάσεως σύμφωνα με τη CMR.

5. Συμπέρασμα επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

88. Το συμπέρασμα ως προς το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα είναι ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο για την ερμηνεία της CMR. Εντούτοις, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001 σε σχέση με τις διατάξεις της CMR, οι οποίες άπτονται του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 44/2001, οφείλει δε, στο πλαίσιο της ερμηνείας αυτής, να λαμβάνει υπόψη του το περιεχόμενο των διατάξεων της CMR.

90. Η απάντηση που δόθηκε στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα επιβάλλει την αναδιατύπωση των εν λόγω ερωτημάτων, ώστε το ζητούμενο να είναι αν οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 31 CMR ρυθμίζουν κατά τρόπο αποκλειστικό την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων κατά την έννοια του άρθρου 71, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 44/2001, έτσι ώστε να διατηρείται η εφαρμογή των αντίστοιχων διατάξεων του κανονισμού και, ιδίως, να αποκλείεται η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους προελεύσεως σε ό,τι αφορά τη διαδικασία της εκτελέσεως.

Δ — *Επί του τρίτου και του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος*

89. Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το Hoge Raad ζητεί να διευκρινιστεί εάν οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 31

91. Κατά το άρθρο 31, παράγραφος 3, της CMR, απόφαση που έχει εκδοθεί από δικαστήριο συμβαλλόμενου κράτους είναι εκτελεστή σε οποιοδήποτε συμβαλλόμενο κράτος, εφόσον πληρούνται οι απαιτούμενες στο συγκεκριμένο κράτος τυπικές προϋποθέσεις. Στο άρθρο 31, παράγραφος 4, της

45 — Βλ., αντιθέτως, άρθρα 59 και 60 του κανονισμού 2201/2003 (προπαρατεθείς στην υποσημείωση 35), τα οποία, σε ό,τι αφορά τη σχέση μεταξύ των κρατών μελών, προσδίδουν στον κανονισμό αυτόν αυξημένη ισχύ έναντι νομοθετημάτων του διεθνούς δικαίου.

CMR ορίζονται συγκεκριμένα οι αποφάσεις που καλύπτονται από την παράγραφο 3.

92. Επίσης, στο άρθρο 31, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της CMR προβλέπεται ως αρνητική προϋπόθεση ότι οι εν λόγω τυπικές προϋποθέσεις δεν θα πρέπει να οδηγούν σε «επανεξέτασιν της ουσίας» της υποθέσεως («aucune revision de l'affaire», «shall not permit the merits of the case to be re-opened»).

93. Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, οι παρατεθείσες διατάξεις της CMR δεν περιέχουν διατάξεις που να ρυθμίζουν ολοκληρωμένα τις προϋποθέσεις για την εκτέλεση αποφάσεων, αλλά παραπέμπουν σχετικά στους κανόνες του εθνικού δικαίου. Ο μοναδικός όρος που δεσμεύει το δικαστήριο της εκτελέσεως είναι η απαγόρευση της επανεξετάσεως της ουσίας. Ελλείψει άλλων αντίστοιχων όρων της CMR πρέπει να θεωρηθεί ότι η παραπομπή στις «απαιτούμενες διατυπώσεις» που ισχύουν στο κράτος όπου εκτελείται η απόφαση αναφέρεται στο σύνολο των ισχυόντων στο κράτος αυτό κανόνων που αφορούν την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων αλλοδαπών δικαστηρίων, όπως είναι αυτοί που διέπουν τη διαδικασία για την κήρυξη της εκτελεστότητας, συμπεριλαμβανομένης της απαιτούμενης εξετάσεως της συνδρομής των ουσιαστικών προϋποθέσεων εκτελεστότητας, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται αυτή που αφορά τη μη παράβαση κανόνων δημοσίας τάξεως.

94. Η παραπάνω άποψη ενισχύεται από το ιστορικό συνάψεως της Συμβάσεως CMR. Το 1956, όταν υπογράφηκε η σύμβαση, σε ορισμένα από τα συμβαλλόμενα κράτη ίσχυε ακόμη το καθεστώς του ελέγχου της ουσίας των αλλοδαπών αποφάσεων στο πλαίσιο της αναγνωρίσεως και εκτελέσεώς τους. Βάσει του δεδομένου αυτού, η αναφορά στις «απαιτούμενες διατυπώσεις» θα πρέπει να ερμηνεύεται ως επισήμανση του καθαρά «τυπικού» χαρακτήρα του ελέγχου («contrôle de la régularité formelle»), αποκλειόμενης της εξετάσεως της ουσίας, η οποία άλλωστε απαγορεύεται ρητώς δυνάμει του άρθρου 31, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της CMR [46]. Επομένως, ο όρος «απαιτούμενες διατυπώσεις» σημαίνει εν προκειμένω όλες τις προϋποθέσεις εκτελεστότητας σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, πλην εκείνων που τυχόν αφορούν την ορθότητα του ουσιαστικού περιεχομένου της αποφάσεως.

95. Συνεπώς πρέπει να γίνει δεκτό ότι ρυθμίσεις όπως αυτές των προαναφερθεισών διατάξεων της CMR δεν ρυθμίζουν εξαντλητικά τις προϋποθέσεις για την εκτέλεση. Αυτό σημαίνει ότι κατά το άρθρο 71, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 44/2001, τέτοιου είδους διατάξεις δεν αποκλείουν την εφαρμογή των άρθρων 38 έως 52 του κανονισμού στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών.

96. Πάντως, καθόσον το άρθρο 31 της CMR αναφέρεται στις προϋποθέσεις εκτελεστότητας, οι σχετικές διατάξεις δεν είναι ειδικά προσαρμοσμένες στο καθεστώς της οδικής

46 — Loewe, R., Erläuterungen zum Übereinkommen vom 19. Mai 1956 über den Beförderungsvertrag im internationalen Straßengüterverkehr (CMR), *European Transport Law* 11 (1976), 503, 583· Jesser-Huß, H., όπ.π. στην υποσημείωση 7, άρθρο 31 της CMR, σημείο 37.

μεταφοράς εμπορευμάτων [47]. Το γεγονός αυτό είναι επίσης ενδεικτικό του ότι δεν πρέπει να υποχωρούν οι διατάξεις του κανονισμού για την αναγνώριση και την εκτέλεση αλλοδαπών αποφάσεων.

97. Απομένει να εξεταστεί αν διατάξεις όπως αυτές της CMR δύνανται, κατά παρέκκλιση του άρθρου 35, παράγραφος 3, του κανονισμού 44/2001, να καταστήσουν τη διερεύνηση της διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου της χώρας προελεύσεως αναγκαία προϋπόθεση της εκτελεστότητας.

98. Κατά μία άποψη, η οποία επικαλείται σχετικά τη συνάφεια του άρθρου 31, παράγραφος 3, της CMR με την παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου, η απάντηση θα πρέπει να είναι καταφατική. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, το άρθρο 31, παράγραφος 3, της CMR, κάνοντας λόγο για διαφορά «ως η αναφερόμενη εν παραγράφω 1», υπονοεί την προϋπόθεση ότι το δικαστήριο του κράτους εκτελέσεως ελέγχει και τη διεθνή δικαιοδοσία του δικαστηρίου του κράτους προελεύσεως, η οποία διέπεται από την παράγραφο 1 [48]. Η ερμηνεία αυτή στηρίζεται στην αναγκαιότητα της προστασίας του ηττηθέντος διαδίκου από τους κρινόμενους ως υπερβολικούς κανόνες που περιέχονται στη CMR σε σχέση με την εκτέλεση [49].

99. Λαμβανομένου πάντως υπόψη του γράμματος του άρθρου 31, παράγραφος 1, της CMR, κρίνεται πιο πειστικό να εκληφθεί η αναφορά του άρθρου 31, παράγραφος 3, σε διαφορές υπό την έννοια της παραγράφου 1, απλώς ως παραπομπή στο σημείο της παραγράφου αυτής όπου γίνεται λόγος περί «δικαστικών ενεργειών επί μεταφοράς δυνάμει της παρούσης συμβάσεως» [50]. Εξάλλου, στην παράγραφο 1 ρυθμίζεται μόνον το ζήτημα της κατά τόπο αρμοδιότητας, και όχι του παραδεκτού μιας νέας αγωγής στην περίπτωση που εκκρεμεί προηγούμενη αγωγή ενώπιον άλλου δικαστηρίου, το οποίο ρυθμίζεται στην παράγραφο 2.

100. Αυτό σημαίνει ότι αντίστοιχες διατάξεις δεν αποκλείουν τον έλεγχο της διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση. Εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στις εκάστοτε διατάξεις που διέπουν την αναγνώριση και την εκτέλεση, ένας τέτοιος έλεγχος είναι θεμιτός, χωρίς σύμφωνα με τις διατάξεις της CMR να είναι και υποχρεωτικός.

101. Στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η επανεξέταση της διεθνούς δικαιοδοσίας αποκλείεται βάσει του άρθρου 35, παράγραφος 3, του κανονισμού 44/2001. Η διάταξη αυτή, η οποία είναι σύμφωνη με την αρχή favor executionis, δεν υποχωρεί εν προκειμένω βάσει του άρθρου 71, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του κανονισμού, καθώς δεν υφίσταται ρύθμιση που να ορίζει διαφορετικά.

47 — Βλ. de Meij, P., *Samenloop EEX-Verordening met bijzondere verdragen,* Deventer, 2003, σ. 251 και 287.

48 — Βλ., σχετικά, παραπομπές σε Messent, A., και Glass, D. A., *Hill & Messent—CMR: Contracts for the International Carriage of Goods by Road,* τρίτη έκδοση, Λονδίνο, 2000, σημείο 10.48 και υποσημείωση 103.

49 — Βλ. παραπομπές σε Jesser-Huß, H., όπ.π. στην υποσημείωση 7, άρθρο 31 της CMR, σημείο 36 και υποσημειώσεις 116-117.

50 — Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγει και ο Jesser-Huß, H., όπ.π. στην υποσημείωση 7, άρθρο 31 της CMR, σημείο 36.

102. Η απάντηση επί του τρίτου και του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος πρέπει, συνεπώς, να είναι ότι διατάξεις όπως οι περιεχόμενες στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 31 της CMR δεν ρυθμίζουν κατά τρόπο αποκλειστικό την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων υπό την έννοια του άρθρου 71, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 44/2001, και ιδίως, δεν απαιτούν έλεγχο της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους προελεύσεως, με συνέπεια να εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του κανονισμού 44/2001.

Ε — *Επί του πέμπτου και του έκτου προδικαστικού ερωτήματος*

103. Ενόψει των απαντήσεων που δόθηκαν επί του πρώτου έως και τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος παρέλκει η εξέταση του πέμπτου και έκτου ερωτήματος, τα οποία υποβλήθηκαν επικουρικώς.

V — Πρόταση

104. Βάσει των ανωτέρω σκέψεων προτείνω, στα ερωτήματα που υπόβαλε το Hoge Raad να δοθούν οι εξής απαντήσεις:

«1. Κατά την ορθή ερμηνεία του άρθρου 71, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, οι ρυθμίσεις σχετικά με τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων αλλοδαπών δικαστηρίων που περιέχονται σε ειδική σύμβαση της οποίας μέρη είναι το κράτος μέλος προελεύσεως και το κράτος μέλος εκτελέσεως υπερέχουν έναντι των αντίστοιχων διατάξεων του κανονισμού μόνο στον βαθμό που οι ρυθμίσεις της συμβάσεως είναι εξαντλητικές και αποκλειστικές υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπουν την εφαρμογή του κανονισμού.

2. Το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο για την ερμηνεία της Συμβάσεως περί του συμβολαίου για τη διεθνή οδική μεταφορά εμπορευμάτων, που υπεγράφη στη Γενεύη στις 19 Μαΐου 1956 (CMR). Πάντως, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001 σε σχέση με τις διατάξεις της CMR οι οποίες άπτονται του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 44/2001, οφείλει δε, στο πλαίσιο της ερμηνείας αυτής, να λαμβάνει υπόψη του το περιεχόμενο των διατάξεων της CMR.

3. Διατάξεις όπως οι περιεχόμενες στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 31 της CMR δεν ρυθμίζουν κατά τρόπο αποκλειστικό την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων υπό την έννοια του άρθρου 71, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 44/2001 και, ιδίως, δεν απαιτούν έλεγχο της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους προελεύσεως, με συνέπεια να εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του κανονισμού 44/2001.»